بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުންގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-B12/13,14,15,16,17
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުރައްދުވި ފަރާތް:
  1- އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސަޢީދު، ގަމަރީ/ ގދ.މަޑަވެލި.
  2- މަޙްމޫދު ސަޢީދު، ވިލާބިރީ / ގއ.ކޮލަމާފުށި.
  3- ހަސަން ޝިހާން އިބްރާހީމް، ކާރީގެ/ ސ.ހިތަދޫ.
  4- އަބްދުﷲ ހައިޝަމް، ސަޢީދުމަންޒިލް / ސ.މީދޫ.
  5- މުޙައްމަދު ތަސްނީމް، އަލަނާސީގެ/ ހއ.ހޯރަފުށި.
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޤާޟީ އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުން)

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢު

ނިމުނު ތާރީޚް: 05 ޛުލްޤަޢިދާ 1442 / 15 ޖޫން 2021

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާތައް ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް:

26 ޝައްވާލު 1442	
07 ޖޫން 2021	

<u>އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:</u>

- ނަންބަރު: S2C-CA/178/2021، S2C-CA/179/2021 ، S2C-CA/180/2021، S2C-CA/181/202 ، S2C-CA/182/2021
- ނިންމި ކޯޓު: އައްޑޫއަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ޤާޟީ: ކާޒިމް އަހުމަދު (ބަންދުން ދޫކުރުން)
- ހުށަހެޅުން ތާރީޚް: 30 މޭ 2021
- ނިމުން ތާރީޚް: 30 މޭ 2021

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު (ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޙަމީދު އާއި ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޢު ތާއީދު ކުރެއްވި.)

ތަފާސީލު:

1. މިއީ، އައްޑޫއަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S2C-CA/178/2021 ކޯޓު އަމުރާއި، ނަންބަރު: S2C-CA/179/2021 ކޯޓު އަމުރާއި، ނަންބަރު:S2C-CA/180/2021 ކޯޓު އަމުރާއި، ނަންބަރު S2C-CA/181/2021 ކޯޓު އަމުރާއި، ނަންބަރު:S2C-CA/182/2021 ކޯޓު އަމުރު (އައްޑޫއަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނެރުނު ފަސް އަމުރު) އެ ކޯޓުން ނެރުއްވެވީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، އެ ފަސް އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުން ބެލުން ފަސް ދަޢުވާއެވެ.

2. އައްޑޫ އަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނެރުނު ފަސް އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރުއްވެވީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، އެ ފަސް އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި ފަސް ދަޢުވާއަކީ ބާރުޤާނޫނާ އެއް ފަރާތެއްގެ މައްސަލަ ބިނާވާ އެއް ކަންތައްތަކަކާ ކަމަށްވާތީ، މި ފަސް ދަޢުވާއެއްގެ ޝަރީޢަތް ގުޅުވައި މި ފަސް ދަޢުވާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް އެއް ޝަރީޢަތެއްގެ ގޮތުގައެވެ.

3. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2021/HC-B12/13 ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކީ، ގދ.މަޑަވެލި/ ގަމަރު، އިޔާޒުޝާމް މުޙައްމަދު ޝަރީފެވެ. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2021/HC-B12/14 ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކީ، ގއ.ކޮލަމާފުށި/ ވިލާބީރު، މަސްޢޫދު ޝަރީފެވެ. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2021/HC-B12/15 ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކީ، ސ.ހިތަދޫ/ ކާރިގެ، ޙަސަން ޝިހާން އިބްރާހީމެވެ. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2021/HC-B12/16 ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކީ، ސ.މީދޫ/ ސަރީދުމަންޒިލް، އަބްދުﷲ ހައިޝަމެވެ. އަދި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2021/HC-B12/17 ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކީ، ހއ.ހޯރަފުށި/ އަލިމާސްގެ، މުޙައްމަދު

ތަސްދީޤު އެވެ. (މިދިފާޢުގައި "އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް މީހުން" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ ބަޔާން ކުރެވުނު ފަރާތްމީހުންނަށެވެ.)

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް:

4. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް މީހުން ދަޢުވާކުރެވުނީ ވަކި ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށުގެ އަމަލުތަކެއް ހިންގަން އުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކޮށް ފުލުހުންގެ ހުކުމްކުރުމުން އެ ފަރާތް މީހުން ހައްޔަރުކުރިއެވެ. މިގޮތުން؛

4.1. އިޢުތިޞާމް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ހައްޤުގައި، ހ. ކޮރަލްވިއު/އަލިވާސާގެ، މުޙައްމަދު ތަސްދީޤު ޓެރަރިޒަމް އަމަލުތައް ހިންގުމަށް އަމިއްލަގޮތުން މަސައްކަތްކުރުން ހަރަކާތް ފެށުމާއި ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލުތައް ހިންގުމަށް ހިތްވަރުދިނުން އަދި ޒާތީގައި ހުރުމުގެ މައްސަލާގައި އޭނާ މީހުންނަކީ ޑޭޓާބޭސްތަކެއް ބެލެހެއްޓުން މަސައްކަތްކުރާ މައްސަލައިގައި އިޢުތިޞާމް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ބައިވެރިވުމެއް ހުރިކަމަށް ބެލެހެއްޓުމަށް ކުރިއަށްގެން 17 މެއި 2021 ގައެވެ.[1]

4.2. މުޙައްމަދު ސަޢީދު ހައްޤުގައި، އޭނާ ސީރިޔާގައި ވަކި ޖަމާޢަތްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތް ކުރި ފެށުމުގެ ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލުތަކަށް ހިތްވަރުދިނުމާ އަމިއްލަ ބޭނުންކުރާ ގުޅުންހުރި ބަންދަށް ގެންގުޅުމުގެ، އެ ގުޅުން ބަންދުކުރުމުގެ ބައިވެރިން ނުވަތަ ބައެއްގެ މުދަލަށް ގެއްލުމެއް ދިނުމަށް ކުރުމަށް ކުރިއަށްގެން، 15 މެއި 2021 ގައެވެ.[2]

4.3. ޙަސަން ޝިޔާން އިބްރާހިމް ހައްޤުގައި، އޭނާ ސީރިޔާގައި ވަކި ޖަމާޢަތްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތް ކުރި ފެށުމުގެ ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލުތަކަށް ހިތްވަރުދިނުމާ އަމިއްލަ ބޭނުންކުރާ ގުޅުންހުރި ބަންދަށް ގެންގުޅުމުގެ، އެ ގުޅުން ބަންދުކުރުމުގެ ބައިވެރިން ނުވަތަ ބައެއްގެ މުދަލަށް ގެއްލުމެއް ދިނުމަށް ކުރުމަށް ކުރިއަށްގެން، 15 މެއި 2021 ގައެވެ.[3]

4.4. ޢަބްދުﷲ ޙައިޝަމް ހައްޤުގައި، އޭނާ ސީރިޔާގައި ވަކި ޖަމާޢަތްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތް ކުރި ފެށުމުގެ ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލުތަކަށް ހިތްވަރުދިނުމާ އަމިއްލަ ބޭނުންކުރާ ގުޅުންހުރި ބަންދަށް ގެންގުޅުމުގެ، އެ ގުޅުން ބަންދުކުރުމުގެ ބައިވެރިން ނުވަތަ ބައެއްގެ މުދަލަށް ގެއްލުމެއް ދިނުމަށް ކުރުމަށް ކުރިއަށްގެން، 15 މެއި 2021 ގައެވެ.[4]

---

1 ނަންބަރު:S2C-MD/2021/85 "ބަންދާމެދު ގޮތެއްނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު"
2 ނަންބަރު:S2C-MD/2021/81 "ބަންދާމެދު ގޮތެއްނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު"
3 ނަންބަރު:S2C-MD/2021/77 "ބަންދާމެދު ގޮތެއްނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު"
4 ނަންބަރު:S2C-MD/2021/83 "ބަންދާމެދު ގޮތެއްނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމް"

4.5 މުޙައްމަދު ތަސްލީމް ހައްޔަރުކުރި، ޝަރީޢަތް އަމަލުތައް ހިންގުމަށް އަމަލީގޮތުން މަސައްކަތްތަކުން ހުކުމްކުރި ޖިނާއީ ފޮނުވާލުމާއި ޝަރީޢަތްގެ އަމަލުތައް ހިންގުމަށް ހިތްވަރުދީ އަދި ގޮވާލަމުން ކުރުމުގެ މަޢުލޫމާތު އާންމު މީހުންނަށް ފޮރުކޮށްދިނީ ހުކުމްކުރި ފިޔަވަޅުގެ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ޖަމާޢަތެއް ބާއްވަމުންދާ ކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވިގެން، 15 ޖޫން 2021 ގައެވެ.[5]

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުން ހައްޔަރު ކުރުމަށްފަހު ފުރަތަމަ ފަހަރު ބަންދުގެ މުއްދަތު ނިންމުން:

5. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު، އެ މީހުން އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓައި ދިނުމަށް އެދި ފުލުހުންގެ ހުށަހެޅުމުގެ ފަރާތުން ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ހުކުމްކުރެވިފައެވެ. މިހުކުމުގައި ވާގޮތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 26ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ބަލާފައި، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، މި ފަސް މީހުން 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ދަށު ކޯޓުން އަމުރު ކޮށްފައިވެއެވެ. ދަށު ކޯޓުން ނެރުނު އަމުރުތަކަށް ބަލާއިރު، އެ އަމުރުތަކުގެ ނުކުތާތަކަކީ؛

5.1 އިޤުބާލް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރީ، ބަލައި ފާސްކުރެވުނު މައްސަލައާ ގުޅުންހުރިކަމަށް ފުލުހުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި ޤަރީނާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންނެވެ.[6]

5.2 މަރްޔަމް ސަޢީދު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރީ، ބަލައިފާސްކުރެވުނު މައްސަލައާ ގުޅުން ހުރި ކަމަށް ފުލުހުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި ޤަރީނާ ތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންނެވެ.[7]

5.3 ޙަސަން ޝިފާން އިބްރާހީމް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރީ، ބަލައިފާސްކުރެވުނު ފަރާތް ޖިހާދާއި އިޖުތިމާޢީ ރިޝްވަތުގައި މީހާގެ މައްސަކަތް ތުހުމަތު ތަކެއް ހުރިކަމާއި އިންޓެލިޖެންސްގައި ބަލާއިރު ކަމަށް ދުޢާވާ އާއި އަދި މީނާ ހައްޔަރުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން ކަމަށްވާތީ އިންސާނުންނަށް އެއަމުރާގެ ނުރާއްޖޭ އެ ކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންނެވެ.[8]

5.4 ޢަބްދުﷲ ހައިޝަމް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރީ، ބަލައިފާސްކުރެވުނު ފުލުހުން ހުށަހަޅާ ހެކި ޤަރީނާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންނެވެ.[9]

[5] ނަންބަރު:S2C-MD/2021/82 "ބަންދާގުޅޭ ގޮތުން ނެރުނު އަމުރު ހުށަހަޅާ ފޯމު"

[6] ނަންބަރު:S2C-CA/170/2021 " ކޯޓު އަމުރު"

[7] ނަންބަރު:S2C-CA/164/2021 " ކޯޓު އަމުރު"

[8] ނަންބަރު:S2C-CA/159/2021 " ކޯޓު އަމުރު"

[9] ނަންބަރު:S2C-CA/166/2021 " ކޯޓު އަމުރު"

5.5. މުޖުތަމަޢު ތަޙްޤީޤު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރި، ބަލައިގަތުމަށްޓަކައި މަސައްކަތާ ގުޅުންހުރިކަމަށް ފެންނަން ހުރުމާއި ގުޅިގެން ކޯޓުން އިޝާރާތްކޮށްފައެވެ.[10]

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުންގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ދެވަނަ ފަހަރަށް ހުށަހެޅުން:

6. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުން، ބަންދުގައި އިތުރަށް ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން ފުރަތަމަ އަމުރުކުރި މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން އެ ފަރާތްތައް އިތުރު މުއްދަތަކަށް ބަންދުގައި ބާއްވަން ކޯޓުން އަމުރު ކުރުމަށްޓަކައި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ފަރާތުން ދެވަނަ ފަހަރު ހުށަހަޅާފައެވެ.[11] މިހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 26ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ހަވާލާދީ އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުން އިތުރަށް ބަންދުގައި ބާއްވަން ކޯޓުން ދެވަނަ އަމުރެއް ކުރައްވާފައެވެ. އެގޮތުން؛

6.1. ހަރުކަށި ޖިނާއީ ބައެއްގެ ފަރާތްތަކާ މިފަދަ ގުޅުން އޮތްކަން އެނގޭ ޢަމަލުތަކާ ގުޅޭ އެއް، މި ބައިގައި އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާ ކޭސްތަކުގެ މިންވަރާއި ޒާތު ހިސާބުން ބެލުމުން، 05 (ފަހެއް) ދުވަހަށް އިޖްތިމާޢީ މުޖުތަމަޢު ސަލާމަތް، އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ދަށު ކޯޓުން އަމުރުކުރިއެވެ.[12]

6.2. ބަޔަކު ފާސްކޮށްފައި ނުވާތީ ތަޙުޤީޤު ކުރަމުންދާ ކޭސްތަކުގެ މިންވަރު، ހަރުކަށި ޖިނާއީ ބައެއް ފަރާތްތަކާ މިފަދަ ގުޅުން އޮތްކަން އެނގޭ ބައެއް ޢަމަލުތަކާ ގުޅޭ އެއް، މި ބައިގައި އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓާ ގުޅިގެންދާނެކަން ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާ ކޭސްތަކުގެ މިންވަރާއި ހިސާބުން ބެލުމުން، 07 (ހަތެއް) ދުވަހަށް، މުޖުތަމަޢު ސަލާމަތް، އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ދަށު ކޯޓުން އަމުރުކުރިއެވެ.[13]

---

10 ނަންބަރު: S2C-CA/165/2021 " ކޯޓު އަމުރު"

11 ނަންބަރު: S2C-MD/2021/91 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އާއި ނަންބަރު: S2C-MD/2021/88 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އާއި ނަންބަރު: S2C-MD/2021/86 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އާއި ނަންބަރު: S2C-MD/2021/89 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އާއި ނަންބަރު: S2C-MD/2021/87 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު".

12 ނަންބަރު: S2C-CA/2021/176 "ކޯޓު އަމުރު".

13 ނަންބަރު: S2C-CA/2021/173 "ކޯޓު އަމުރު".

6.3 ބަލައި ފާސްކޮށް ނުކުން ތަކެތީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ޖިނާއީމައްސަލައާއި، އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓުގައި ހިމެނޭ މައުލޫމާތު ތުހުމަތުތަކާއި ހުށަހަޅައި، އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓް ގުޅުވާލެވޭ ކަންތައްތަކާއި ހުށަހެޅުން، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުރުގެ ޗާޓަށް ބަލައި 07 (ހަތެއް) ދުވަހަށް، ޙަސަން ސިނާން އިޙްތިޔާތީ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޑްރަގް ކޯޓުން އަމުރުކުރިއެވެ.[14]

6.4 ހުށަހަޅާ ފުލުހުގެ ބަޔާންފުރާވަތަކާ މީގާ ގުޅުންއޮންނަކަން އުސޫލުން ޝަރުޢާގާ އާއި، މި ބަޔާން އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓާ ދޭގެން ދިރާސާކުރުން ތުހުމަތާ ކޮންމެވެސް މިންވަރަކަށް ހެކިހުރިކަމަށް ބެލެވޭތީ، 07 (ހަތެއް) ދުވަހަށް، ޢަބްދުﷲ ހައިޝަމް އިޙްތިޔާތީ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޑްރަގް ކޯޓުން އަމުރުކުރިއެވެ.[15]

6.5 2017ވަނަ އަހަރު އައި.ޕީ.ޖީ ހުރުމުގައި އަމަލީގޮތުން ބަރަކާތްތެރިވަނިކޮށް މީހާ ހައްޔަރުކުރެވުނު ކަމީ ބަޔަކާއެކުކަން ދެފަރާތުގެ ބަހުން އުނގެން ޕޮންނާޑީ އާއި، ހިފެހެއްޓުން ތަކެތި ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ނަތީޖާ ލިބިގަތުމަށް ނުވާތީ އާއި 06 ދުރި 2021 ގައި މާރޗްގައި ހިނގި ބާރިދާގައި ގުޅުން ހުރިކަމަށް ބެލެވޭ ބަޔާނާއި ތިބިފަރާތަކަށް ފޮނުވުން ބޭނުންވާތީ، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ހެކި ހުރިކަމަށް ބެލެވޭތީ، 07 (ހަތެއް) ދުވަހަށް، މުޙައްމަދު ތަސްލީމް އިޙްތިޔާތީ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޑްރަގް ކޯޓުން އަމުރުކުރިއެވެ.[16]

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުންގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ތިން ވަނަ ފަހަރަށް ހުށަހެޅުން:

7. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސްމީހުން އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން ދެވަނަ ފަހަރަށް ނިންމި އަމުރުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން، އެ ފަސް މީހުންގެ މުއްދަތު ތިންވަނަ ފަހަރަށް އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅިއެވެ.[17] އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުން އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށްއެދި ތިންވަނަ ފަހަރަށް ހުށަހެޅުމުން، އެ ފަސް މީހުންނަށް ވަކި ޑްރަގް ކޯޓުން އެއްވެސް ޝަރުޠަކާ ނުލައި ދޫކޮށްލާފައެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުން ދޫކޮށްލުމަށް ޑްރަގް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ އަމުރުތަކަށް ބަލާއިރު، ޑްރަގް ކޯޓުން އެ ފަސްމީހުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބަކީ؛

14 ނަންބަރު:S2C-CA/2021/171 "ކޯޓު އަމުރު".

15 ނަންބަރު:S2C-CA/2021/174 "ކޯޓު އަމުރު"

16 ނަންބަރު:S2C-CA/2021/172 "ކޯޓު އަމުރު"

17 ނަންބަރު: S2C-MD/2021/12 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އާއި ނަންބަރު: S2C-MD/2021/13 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އާއި ނަންބަރު: S2C-MD/2021/14 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އާއި ނަންބަރު: S2C-MD/2021/15 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އާއި ނަންބަރު: S2C-MD/2021/16 "ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު".

7.1. އިޔުމިސާފް މުހައްމަދު ސަޢީދު ބަންދުކުރި މައްސަލައިގައި މީހާގެ ބައިވެރިވުމެއް އެ ކަމުގައި އޮތްކަމަށް ދޭހަވާ އެކަށީގެންވާ ހެކި ކޯޓާ ހުށަހެޅިފައި ނުވުމާއެކު މީނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުން ސަބަބެއް މިވަގުތު ނެތްކަމަށް ބެލުނެވެ.[18]

7.2. މަޢުރޫފް ސަޢީދު ބަންދުކުރި މައްސަލައިގައި މީހާގެ ބައިވެރިވުމެއް އެކަމުގައި އޮތްކަމަށް ދޭހަވާ އެކަށީގެންވާ ހެކި ކޯޓާ ހުށަހެޅިފައި ނުވުމާއެކު މީނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުން ސަބަބެއް މިވަގުތު ނެތްކަމަށް ބެލުނެވެ.[19]

7.3. ރަޝާން ޝިހާން އިބްރާހީމް، ބަންދުކުރި މައްސަލައިގައި މީހާގެ ބައިވެރިވުމެއް އެކަމުގައި އޮތްކަމަށް ދޭހަވާ އެކަށީގެންވާ ހެކި ކޯޓާ ހުށަހެޅިފައި ނުވުމާއެކު މީނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުން ސަބަބެއް މިވަގުތު ނެތްކަމަށް ބެލުނެވެ.[20]

7.4. ޢަބްދުﷲ ރައިޝަދް ބަންދުކުރި މައްސަލައިގައި މީހާގެ ބައިވެރިވުމެއް އެކަމުގައި އޮތްކަމަށް ދޭހަވާ އެކަށީގެންވާ ހެކި ކޯޓާ ހުށަހެޅިފައި ނުވުމާއެކު މީނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުން ސަބަބެއް މިވަގުތު ނެތްކަމަށް ބެލުނެވެ.[21]

7.5. މުހައްމަދު ޒަޝީމް، ހައްޔަރު ކުރި މައްސަލައިގައި ތުހުމަތު ކުރެވޭ އަމަލު ހިންގުމަށް އަމަލީގޮތުން މަސައްކަތް ކުރާކަމަށް ދޭހަވާ އެކަށީގެންވާ ހެކި ކޯޓާ މިހާތަނަށްވެސް ހުށަހެޅިފައި ނުވާތީ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ބެލުނެވެ.[22]

8. މިއީ، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުން [illegible] ފަސް [illegible] ދޫކޮށްލީއެވެ.

---

[18] ނަންބަރު: S2C-CA/178/2021 "ކޯޓު އަމުރު".

[19] ނަންބަރު: S2C-CA/179/2021 "ކޯޓު އަމުރު".

[20] ނަންބަރު: S2C-CA/180/2021 "ކޯޓު އަމުރު".

[21] ނަންބަރު: S2C-CA/181/2021 "ކޯޓު އަމުރު".

[22] ނަންބަރު: S2C-CA/182/2021 "ކޯޓު އަމުރު".

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

9. އައްޑުއަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނެރުނު ފަސް އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރެވިފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، އެ ފަސް އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާތަކާ ބެހޭގޮތުން މި ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަވާފައިވެއެވެ. މި ފަސް އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެއް ނުކުތާއަކަށެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކީ:

9.1 ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، އައްޑުއަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނެރުނު ފަސް އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި، އެޤާނޫނުގެ 59ވަނަ މާއްދާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 60ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ ފަސް އަމުރު ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

9.2 ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި "މަތީ މަޙްކަމާތަކުގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމުންތަކަކީ އެއަށްފަހު ދަށު މަޙްކަމާތަކުގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ އުސޫލާ ހިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ ފަސް އަމުރުކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10. ބަޔާންވެދިޔަ ނުކުތާތަކާއި އެނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ޕްރޮސިކިއުޝަނުންނާއި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މިކޭސްގެ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި އައްޑުއަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނެރުނު ފަސް އަމުރަށް ބަލާއިރު، ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

ހާއްސަ ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާއި އާންމު ޤާނޫނުގެ އިޖުރާއަތުތަކާ ތަޢާރުޟު ނުކުރުން:

11. އިސްތިއުނާފުކުރުއްވިފައިވާ އައްޑުއަތޮޅު ހިތަދޫ މޭދޫ ސްޓޭޑިއަމް ކުދިން ނުރޫން ފަހެ އަބުދުލް ޝުކޫރުއަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަޔާންކުރި ކުރިމާ ދެވިގެން، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުންގެ ތުހުމަތުން މަރުދޫދު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހާއްސަ ޤާނޫނުތަކުގައިވާ އިޖުރާއަތާއި އާންމު ޤާނޫނުގެ އިޖުރާއަތު މަސްއޫލި ނުކުރާނެ ގޮތް ގޮތުން ފުލުހުން ވަކިކަން ދެއްކިއެވެ. މި ވާހަކައަށް މަރުދޫދު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ދާދަކުރުމާއެކު އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުންގެ ތުހުމަތުން ދޭން ޖަވާބު މީހުންގެ ފަރާތުންނެވެސް އެ ވާހަކައަށް އެކީގައި ބޯކާރާ ކުރާކަމަށް ބަލައިފައެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ މަރުދޫދު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ދެ ފަސްވެއްޓާރާކަން މި ނުކުތާގައި ހަވާލާދީފައިވެއެވެ.[23]

12. ހާއްސަ ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމާއި އާންމު އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމާ މަސްއޫލި ނުކުރެވޭ ހާއްސަ ޤާނޫނުން ޚާއްޞުގެ އެންމެ މުހިންމު އުސޫލު މަތީ ހިފަހައްޓާ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް އާންމު އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި އެކަކަކާއި އިޖުރާއަތުތަކާއި، އެ ހާއްސަ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދު ކުރާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ތަންފީޒު ކުރެވޭނެކަމަށް އެ ހާއްސަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކުރާނަމަ، ހާއްސަ ޤާނޫނާއި އާންމު ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތައް މަސްއޫލު ކުރުމުގެ ސަލާމަތް ނުފެތޭނެއެވެ. ސަބަބަކީ، އެ ހާއްސަ ޤާނޫނުން އެކަން އެހެން ކުރެވޭނެކަމަށް ހަމައިރު އިބާރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ؛

މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، ކުރީގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ބަންދު ގެންގުޅުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ

23 ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާހީމް ސައްލާމް އަހުމަދު ފަތުހީ 34 SC [2021]، ޤަޟިއްޔާ އާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުލްސަލާމް 45 SC [2021] ޤަޟިއްޔާ.

އާންމު އިޖުރާއަތުތަކުގެ ތެރެއިން އިޖުރާއަތެއް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ މީހެއްގެ މައްޗަށް ތަންފީޛުކުރުމަކަށް މި ޤާނޫނުން ހުރަހެއްނާޅައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޙާލަތްތަކުގައި ހިނގާނީ އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުޞޫލުތަކަށެވެ.

މިފަދައިންނެވެ. އެހެންކަމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަދި، ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނަކީ ޚާއްސަ ޤާނޫނެއް ކަމުގައި ބެލިއަސް، އެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތުގެ އިތުރުން (in addition to) ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ އާންމު ޤާނޫނު ކަމުގައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތައް، އެ [illegible] [illegible] މަޤްޞަދު ތަންފީޛުކުރެވޭނެކަން ސާފެވެ. މިބާވަތުގައި އެއީ ޚާއްސަ ޤާނޫނަކާއި އާންމު ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތަކެއް މަންސޫޚުކުރާ ކަމުގައި ބެލެވޭނެ ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ބަންދާ ގުޅޭ އިޖުރާއަތުގެ އިތުރުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ބަންދާ ގުޅޭ އިޖުރާއަތުތައް ތަންފީޛުކުރަން ފެށޭނީ ކޮން ވަގުތެއްގައި ހެއްޔެވެ؟

13. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ބަންދާ ގުޅޭ އިޖުރާއަތުގެ އިތުރުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ބަންދާ ގުޅޭ އިޖުރާއަތުތައް، ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ މީހެއްގެ މައްޗަށް ތަންފީޛުކުރެވިދާނެކަން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތްނަމަވެސް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އާންމު އިޖުރާއަތުތަކުގެ ތެރެއިން އިޖުރާއަތެއް ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ މީހެއްގެ މައްޗަށް ތަންފީޛުކުރަން ފެށޭނެ ވަގުތެއް ސާފުކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. އެ ދެ އިޖުރާއަތަކީ އަމަލުކުރާނީ، މުއްދަތު [illegible] ކުރިމަތިން ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރާ ހިސާބުން ފެށިގެންތޯ ނުވަތަ ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އިތުރަށް އެ ދެ މުއްދަތަކަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ބޭނުންވާ ޙާލަތުގައިތޯ ނުވަތަ މި ދެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތު އެކުއެކީގައި ތަންފީޛުކުރަން ފެށިގެންތޯ ސާފެއް ނުކުރެއެވެ. މިކަމުން

ސާބިތުވާން ކަމަށް ބެލެވޭ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އެފަދަ މައްސަލައެއް ބެލުމުގައި ކޯޓަށް ޢަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއަތުތައް އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ޤަވާއިދުގައި[24] ބަޔާން ކުރެވިގެންނުވެ. ނަމަވެސް އެ އިޖުރާއަތުތައް ބަޔާންކުރާ ޤަވާއިދު ހެދިފައި ނެތްކަމާއި އެހެންކަމުން އެޤަވާއިދަކީ ވުޖޫދުގައި އަދި ނެތް ޤަވާއިދެއްކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަން މި ކޯޓުގައި ބުނެފައިވެއެވެ.

14. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 26ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ކުރިން އެ މާއްދާގައި ނަންބަރާއި، ފަހުން އެ މާއްދާއަށް ގެނެވުނު އިސްލާހުގައި[25] އޮތް ނަންބަރަށް ބަލާއިރު، ޖިނާއީގޮތުގެ ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުންގެ ބަންދާގުޅޭ ގޮތް ނިންމުމުގައި ކުރިން އޮތް އުސޫލު އެކުގައި ބަދަލު ގެނެވިފައިވާކަން ފެނެއެވެ. ކުރިން އޮތް ގޮތުން، "ތުހުމަތު މަޙްކަމާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން އެ މީހަކު ބަންދުގައި" ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިދީފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް ފަހުން މި ގެނެވުނު އިސްލާހުގައި، ކޯޓަށް ދިމާވާ ބާރާ ޖިނާއީ ވެށީގެ ކުރިން ތުހުމަތު ކުރެވޭ ބަންދުކުރުމުގައި، ފުރަތަމަ 07 (ހަތެއް) ދުވަހަށް ވުރެ އިތުރު ނުވާނޭ ގޮތަށް ބަންދުކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ދުވަސް ފަހަރަކަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، ބަންދުގެ މުއްދަތު އެންމެ ގިނަވެގެން އިތުރު ކޮންމެފަހަރަކު 14 (ސާދަ) ދުވަހަށެވެ.

15. ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރުމަށް މީހަކު އެންމެ ގިނަވެގެން އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓޭނީ 14 (ސާދަ) ދުވަހަށް ކަން ބަޔާންކުރުމަށްފަހު، ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނުގެ 26ވަނަ މާއްދާގެ އިތުރުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އާންމު އިޖުރާއަތުގެ ތެރެއިން އިޖުރާއަތެއް ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ މީހެއްގެ މައްސަލަ ތަންފީޒުކުރުމުން ހުރަސް ނާޅާކަން ބެލެވިދާނެއެވެ، ފުރަތަމަ ތަންފީޒުކުރަން ފެށޭނީ، ހާއްސަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކުރާ އިޖުރާއަތެވެ. އެހެނީ، ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނުގައި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހައްޔަރުކޮށް ބަންދު ކުރެވޭ މީހުން 14

24 ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ).

25 ޤާނޫނު ނަންބަރު: 15/2019 (ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 2 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޮބުރީ ހިނގުން، ތިލޮގެ 3 ނަންބަރު ފާރާޅި، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯނު: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt·gov·mv ވެބް ސައިޓް: www·highcourt·gov·mv

(ސާދަ) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރަށް ބަންދުގައި ނުބެހެއްޓުމަށް ޢާއްމު ޢަމަލުކުރަމުން، އެ ބާވަތުގެ ނުރައްކާތެރި ކުށުގެ ތުހުމަތުތަކާ ގުޅިގެން ހައްޔަރު ކުރެވޭ މީހުންގެ ތަޙުޤީޤު އަވަސްކޮށް ދައުވާކުރުން އަވަސް ކުރުން ކަމަށް ވާތީއެވެ.

16. ޖިނާއީ ޕްރޮސީޖަރގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހާ ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތިއަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރުމާ ނުވަތަ ޖިނާއީ ޕްރޮސީޖަރގެ ޤާނޫނުގެ 26ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާތާ 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި، އަދި އެ ފަދައިން ފަސްޖެހިއްޖެއްގެ ކުރިމަތިލަން ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރުމުން ދުވަސްކޯޓަކަށް މިފަދައިން، އެއީ ކޯޓަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރުމުން 75 (ހަތްދިހަ ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހަޅަން ޖެހެއެވެ. މިއިން ކޮންމެ ހާލަތެއްގައިވެސް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާތާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި ދައުވާ އުފުލަން ޖެހެއެވެ.

17. ޖިނާއީ ޕްރޮސީޖަރގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ މައްސަލައިގެ ބާވަތުން ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަ ކުރެވިދާނެ މައްސަލައެއް ކަމުގައި ނުވާނަމަ، މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަ ކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު އިތުރު ކޮށްދިނުމަށް ހިދުމަތުން ފުލުހުންގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހަޅައިފިނަމައެވެ. ނަމަވެސް މި ފަދަ ހާލަތެއްގައި، ޖިނާއީ ޕްރޮސީޖަރގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ މީހަކު 14 (ސާދަ) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރަށް ޖިނާއީ ޕްރޮސީޖަރގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓެން ހުއްދައެއް ނުލިބެއެވެ. މި ހާލަތުގައި ޖިނާއީ ޕްރޮސީޖަރގެ ޤާނޫނުގެ 26ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން ކޮންފައިވާ ހުއްދައިގެ ދަށުން، ތަޙުޤީޤުކުރާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތް ޖަސްޓިސް އިޖްރާއާތުގެ ޤާނޫނަށް. އެހެނީ، މައްސަލައިގެ ޚާއްޞަ ކުރަންޖެހޭ ތަޙުޤީޤުގެ ފުރާވަނާއި ފުންމިނާއި އަދި ތަޙުޤީޤާ ގުޅިގެން ހުރަސްޖެހޭ ކަންކަން ހުރުމުގައި ހުރި ދަލީލުތަކަށް ބަލައި، 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަޙުޤީޤު ނިންމުމަށް ދަތިވާނަމަ އެ ފަދަ ނުރައްކާތެރި ކުށުގެ ތުހުމަތުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ޝަރުޢީ އުސޫލުތައް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ނުވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް މީހުންގެ މައްޗަށް ކުރުވުނު ތުހުމަތު:

18. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް މީހުންގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޖިނާއީ މަޖައްލާގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުންގައި ބާޔާންކުރާ ކުށް ތަކެއްގެ މައްޗަށެވެ.[26] މި ފަރާތް މީހުން ދޫކޮށްލުމަށް ކުރި އަމުރުތަކަށް ބަލާއިރު، އަ މީހުން ދޫކޮށްލީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަ މީހުންގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރު ނުކުރެވޭނެތީ ނޫނެކަށް އެނގޭއެވެ. ނަމަވެސް އަ މީހުން ދޫކޮށްލީ، ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި ބައިވެރިވުމުގެ އެކުލެވޭ ޢަމަލުތަކަށް ނުބެލުމަށް ކަމަށް ބާޔާންކޮށް އެއީ މައިގަނޑު ސަބަބެއް ކަމަށް ބުނެއެވެ.

19. ޖިނާއީ މަޖައްލާގެ ޤާނޫނަށް ބަލާއިރު، އަ ޤާނޫނުގައި ބާޔާންކުރާ "ކުށެއް ކުރަން އުޅުން" ނުވަތަ "އަ ކުށް ކުރަން އަރިހުއްޓުން" ނުވަތަ "އެކުށް ކުރުމުގައި އެއްބާރު ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުން" މި ކުށްތަކަކީ މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ކުށް ނުވަތަ inchoate offence ތަކެވެ. މިގޮތުން، އަރިހުއްޓުން/މަގުފަހިކުރުން (abetment) އާއި، ކުށެއް ކުރުމަށް އެދުން (solicitation) އާއި، ކުށް ކުރުމަށް ރޭވުން (criminal conspiracy) އާއި، ކުށެއް ކުރުމަށް ހިތްވަރުދިނުން (instigation) އާއި، ކުށެއް ކުރަން އުޅުން (attempt)، ފަދަ ކަންތައް ކުރަނިވެފަސް އޭގެ ޖުމުލަގައި ޤާނޫނުގައި ބާޔާންކުރާ މާއްދީ ނުވަތަ މައުސޫލީ ކުށް (substantive offence) ތަކެވެ. މި ބާވަތުގެ ކުށްތަކުގައި އަމާޒުކުރާ ކުށް (target offense) ފުރިހަމަ ވާކަން ނުޖެހެއެވެ. އެހެންކަމުން، ޖިނާއީ މަޖައްލާގެ ޤާނޫނުގައި ބާޔާންކުރާ ކުށުގެ އަމަލީ އަ ކަމެއް ތަންފީޛުވެގެން ދިޔުންކަމުގައި ބަލައިގެން ނުވާނެއެވެ. މިސާލަކަށް، ޚަދީޖާ އެއް އުފެއްދުމަށް މަސައްކަތްކުރާކަމަށް ތުހުމަތުކުރާ ކަމަށް ބޮން ހުރިހާ މައްސަލައިގައި ޚަދީޖާ އެއް ހަދަނިކޮށް ނުވަތަ އޭގެ ބައިތަކާ އެކު، ހުރިގެ ތަޅުގައި ހުރަހެޅުން ލާޒިމުއް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް އަ ބޮންފަތުރާކަމަށް، ކުޅެކެޅު ހޯރާންގެއް، ނުވަތަ އަ ހަރާން ތިއޮރީ ނޫނެނަމަ، އަ މަގު ބަނދުގައި އަ ފަދަ

[26] މީގެ ބޭރުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 6/94 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދީނީ އެއްބައިވަންތަކަން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެދަށުން، މުޅިއެއްމަތީ ތަސްލީމުގެ މައްޗަށް އިތުރު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވެއެވެ.

އެއްޗެއް ހަދަން ހިތްވަރުދިނީ ހެއްދުން އެއީވެސް ކުށެކެވެ.[27] އެހެންކަމުން، ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި ބައިވެރިވުމެއް އޮތްކަމަކަށް ނުބެލެވޭކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ހުށަހެޅުނު ހެކިތަކަށް ބަލާއިރު، ރަނގަޅު ނިންމުމެއް ނޫނެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުންނާމެދު ކުރެވުނު ތުހުމަތާ ގުޅުވާލެވޭ ހެކިތައް:

20. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުންގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ އެ މީސްމީހުންނާ ގުޅުވާލެވޭ ހިސާބުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ތިރީގައިވާ ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ؛

20.1 އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސަޢީދު:

ހަ.އި.ޖީ އެއް ތައްޔާރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަކެއްޗާއި ކެމިކަލް، ތަކެތީގެ ތަރުކާގައި ތައްޔާރުކުރަން ހަ.އި.ޖީއެއް ހަދާ އެ ތައްޔާރުކުރުމަށް [illegible] ތުހުމަތު 2017ވަނަ އަހަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ކުރެވިފައިވެއެވެ. ވީމާ ތިރީގައިވާ ބަޔާންތަކުން މުޙައްމަދު ތަސްވީރާއެކު 2017ވަނަ އަހަރު ޖަނަވަރީމަހުގެ މައްސަލައެއްގައި ތުހުމަތުކުރެވިގެން ހައްޔަރު ކުރިކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ހަމައެއާއެކު މިގޮތުންވެސް މުޙައްމަދު ތަސްވީރާ ގުޅުން އޮންނަކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ފުލުހުންގެ އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރާ ތަނުގައި އެ ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރާ މީހުން ފިޔަވައި އިތުރު އެހެން އެއްވެސް ބައިވެރިއަކު އެ ތަނަށް ނުވަދެފައިވާކަމަށް، އެ ކަމުގައި ބޭނުންކުރާ ބައިކް ކުރިއަށް ބޭނުންކޮށްގެން ހަ.އި.ޖީ އެއް ހަދައި ތައްޔާރުކުރުމަށް މި ފަހަރުވެސް ތުހުމަތު ކުރެވެއެވެ. ވީމާ، އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު "ބައިވެރި" ވުމުގެ ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް "ތުހުމަތު

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 ([illegible]) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)، 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2)، 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)، (ރ)، 16-1 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]

ކުރުވާ ކޮންމެވެސް މިންވަރެއްގެ ހާނި" އޭނާގެ ބަދަލުދިނުމަށް ގޮތެއް ނިންމުމަށް ފުރަތަމަ ފެސިލިޓޭޓަރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރި އިރުވެސް ހުރިކަން އެނގެއެވެ. ޤަރީނާތަކުގެ ކުރިމަތިލާ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެކެވެ.[28]

20.2. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ މަޤުޞަދު ސަބަބު:

ބަލާފައިވާ ނުކުތާ ތަކާއިގެ ތަރުތީބު ގެނެސްދީފައި ވެސް ހުރި އެއް ކަރުދާސް ...

ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ... ސަބަބު ...

...

20.3. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ބަޔާން ސަފާން އިޢްތިރާފު:

...

28 ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ).
29 ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ).

އިބްރާހީމް ބޭނުންނުކުރާ އެއްޗެއް ކަމަށް ބުނެފައިވާކަމަށް މީގެ ކުރިން ބަޔާން ޝިހާން އިބްރާހީމްގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުން އަމުރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވެއެވެ. ބުނުމުން ފިޔުން އޭޓީ، އިލޮމު އުސްގެނުމުގެ ބޭނުމުގައި ކަމަށްވާނަމަ އެއީ ނަފީކުރަންޖެހޭ ދިފާޢުގެ ނުކުތާއެވެ. އެ ދިފާޢުން އޭގެ ޗާޓުގައި އޭނާގެ އެޓަރނީ އެ ކަމުގައި ތުހުމަތުގެ ޢުޒުރުކުރުމަކަށް ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް އެ ދިފާޢީ އޭނާއާބޭނި ދިފާޢު ނުނުކަމަށް ބުނެފައިވުމުން އެކަމުގައި ސާބިތު އުފެދެއެވެ. އެ ދިފާޢީ ޤަރީނާތަކަށް ބަލާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބައާންކުރާ މަޤްސަދުތަކެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ ގޮތުން އެ ބޭނުމުގައި ބޫނުންކުރުމަށް ގެނެސްގެން ޗެކްއޮފްޖެއްސަކުރުގައި ވާނަމަ، އެއީ ތުހުމަތުކުރެވޭ ކަށި ގެހުޅުމެއްސަކުރުގައި ވޭތުވެއެވެ. ފުލުހުންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ރިޕޯޓާއި އަދި އޭނާގެ ބައްޔަށްގައި ހުރި ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، ޙަސަން ޝިހާން އިބްރާހީމްގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރުމުގެ ދިފާޢީ އަދާލަތުގެ "ހިޔާލުތަފާތު" މެދު ކުރީ، އަޙްމަދު ޝަރީފް ބޫނުންނުކުރާ ތަކެތި ރައްކާކުރެއްގެން ގެންގުޅެ އެ ތަކެތީގެ ބޫނުންކުރުންގެން ބަލަކަށް ނުވަތަ ބައެއްގެ ގުޅިލު "ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހަކު ގެންގުޅުއްވައިކަމަށް ދުވަހެއްގެ ހާލު" އޭނާގެ ބޭނުމަށް ގެންގުޅުން ފަރާތަކީ ފަރާ ޢަދަދާ ކޮށަށްޖެހޭ ކުރިމަތިން ހާޒިރުކޮށްދެއްވާ ހުރިކަން އެނގެއެވެ. ދިފާޢީ ކުރުވަށް ޖިނާއީ ބާރު ކުރުކޮށް.[30]

20.4. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ޢަބްދުﷲ ހަމީސަފް:

2010 އިން ފެށިގެން، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުރެވަޖެއް ރަޖިސްޓްރީވެފައިވެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ނުރައްކާތެރި މަސްތުވާތަކެތި ހިފެހެއްޓިފައިވާކަމުގެ ތުހުމަތު އެކިފަހަރު މަޖިލީހަށް ކުރިމަތިކުރެވިފައިވާކަން އެނގެއެވެ. ތުހުމަތުކުރުވިފައިވާ މަސްއޫލަ ގެދޮށް، މީހާގެ ފޯނުން ހުރިކަން މަސްތުވާތަކެއް ހިންގުމަށް ތޭރޮހުކުރާކަން ހަމަކުރެވޭ ފޮނި އަދި ޖިނާ ފެނިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ކުރިންސުރު މީހާގެ މައްސަލަ ސިޓީސީޓީވީ ފޫޓޭޖުގައި ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ އެންމެ ނުރައްކާތެރި މަސްތުވާތަކުގެ ކުރިމަތިލާއި (ހަޝިޝް ބޭނުންކުރާ ޑްރަގްގެ ކުރިމަތިން) އިންވެސްޓިގޭޝަން ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރާ ކަމަށްވާ އަދި މީހާގެ

[30] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

ޤާނޫނު ފެށުނުހަމަށް ބައްސާލާކުރާ ފޮޓޯ އަދި މިފަދަ ތަކެތި ގެނެވިގެން، ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ޖަރީމާތަކުގެ އަމަލުތަކަށް "ހިތްވަރުދިނުން"ގެ ކުށް ކުރިކަމަށް "ތުހުމަތު ކުރުމާ މިންވަރުގެ ހެކި" އޮތްތޯ ބަލާނެއެވެ. ގޮތެއް ނިންމުމަށް ފުރަތަމަ ފަސޭހަކަމުގެ ކުރިމަތިލާކަށް ހުޅުވިގެން ހުރިކަން އެނގެއެވެ. ޖަރީމާގެ ކުށްތަކަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެކެވެ.[31]

20.5. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ތަފްސީލު:

ޖަރީމާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްތަކާ މީހާގެ އިންސާނީ ޙައްޤު ގެއްލުވުން، މިހާރު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށް ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރުމުގެ މިންވަރަށް ހެކިއެއް ހުރިކަން ސާބިތުކޮށް އެނގެއެވެ. 2017ވަނަ އަހަރު ހަމަ މި ބާވަތުގެ ކަންތައްގައި ތުހުމަތުކުރެވި ހެއްދުނު ކުރުވިފައިވެއެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ބަންދާ ގުޅޭ ގޮތުން ގޮތެއް ނިންމުން:

21. ޤާނޫނުނަންބަރު: 32/2015 (ޖަރީމާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ބަންދު ކުރުމާ މީހުންގެ ބަންދުގެ މުއްދަތާމެދު ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތު ތަންފީޒުކުރުމުގައި ބަޔާންކުރާ ބަޔާންކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ގޮތުން، ޖަރީމާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ 14 (ސާދަ) ދުވަހަށް ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހެއްގެ ބަންދުގެ މުއްދަތުހަމަވުމުގެ ކުރިން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުން ތަންފީޒުކުރަން ފެށުމުގައި ޤާނޫނީ ހުރަހެއް ނެތެވެ. ޖަރީމާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުކުރެވޭ މީހުންނާމެދު ބަންދުގެ މައްސަލަތަކުގައި ގޮތެއް ނިންމަން ހުށަހަޅާއިރު، ފުރަތަމަ ހުށަހަޅަނީ ޖަރީމާގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަން ބަޔާންކުރެވެން ޖެހެއެވެ. އަދި އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ވުރެ އިތުރަށް މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ޖެހޭ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ސަބަބެއް އޮތުމަށް، އެ ކަން ބަޔާންކޮށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ

---
[31] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ).

ދަރުން ހުރަހަޅާކަން ބަޔާންކުރަންޖެހޭނެއެވެ. ހެއްބަ ޤާނޫނަކަށް، އެންމެ ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތެއް ތަންފީޛުކުރުމަށް ހުއްދަދީފައިވާނަމަ، ދެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތައް ތަޢާރުޟުވެއްޖެ ކުރެއްވި ކުރިއަށް ވަސްވުރިކުރުމަށް ދޫވާ ހުއްދައެއް ނުދެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތެއް ތަންފީޛުކުރާނީ ހާލަތުގައި ހިނގަންޖެހޭނީ އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކެވެ.[32]

22. ހުރަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި، ދަށު ކޯޓުން ފާސްކުރި، ޖަރީމާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބޭއްވުމަށް އަމުރުކޮށްފައެވެ. ވީމާ، ދެން އަމަލުކުރަންޖެހޭނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އެއް ކަމަށްވާތީ، އެ ޤާނޫނުގެ 22ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 60ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4)ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކާއި[33] އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަސް މީހުންގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމާފައެވެ.

23. ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ބަލާނީ، ދަށު ކޯޓުގައި ހުރަހެޅި ހުކުމަކާއި ދިފާޢުކަމަކާ އަސާސްތަކުގައި ބަލައިގެންނެވެ. ނަމަވެސް ދަށު ކޯޓުގައި ހުރަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިފައި ނުވާ ހާލަތު އިސްތިއުނާފުގެ މަރުޙަލާގައި ހުރަހެޅުމަށް ޤާނޫނު ހުއްދަކުރެއެވެ.[34] ތަފްޞީލު މަރުޙަލާއަކީ ހުރި ހެކިތަކުގެ މަރުޙަލާއެއް ކަމަށްވާތީ، ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ދަށު ކޯޓަށް ހުރަހަޅާއިރު، ހުރަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު ނެތް ހެކިތަކެއް އިސްތިއުނާފުގެ މަރުޙަލާގައި ހުރަހަޅަން ލިބިފައި އޮވޭތީއެވެ. މި ބާވަތުގައި، އެހިނދަކު ހެކި ނެތިގެން ދަށުކޯޓަށް ފާހަގަވާ މައްސަލަތަކުގައި އިސްތިއުނާފުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅާއިރު، އިތުރު ހެކި ހުށަހެޅިދާނަމަ، އެ ފަދަ ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތް ނުކޮށް ދޫކޮށްލެވިދާނެ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތެވެ. އެހެންކަމުން، ދަށު ކޯޓަށް ހުރަހެޅިފައި ނުވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ނުބެލޭނެކަމަށް މުއްދަތަކަށް ބިނާކޮށް ކުރިއަށްދިއުން ކަމެއްނޫނެވެ.

---

32 ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޖަރީމާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ).

33 މިއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޖަރީމާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާން ކުރާ ސަބަބުތަކާއި ދާދި އެއް ސަބަބުތަކެވެ.

34 ޤާނޫނު ނަންބަރު: 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ).

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޤު ފާހަގަކުރާކަންކަން:

24. މިހިނދުގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ސުވާލަކީ އިސްތިއުނާފުކުރައްދުވާ 5 (ފަހެއް) މީހުން އެއްވެސް ޝަރުޢީސަބަބަކާނުލައި ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ކޮށްފައިވާ އަމުރުތަކަކީ ޤާނޫނާއެއްގޮތަށް ކޮށްފައިވާ އަމުރުތަކެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަމާމެދު އޮތް ސުވާލުކަމުގައި ދެކެމެވެ. މި މައްސަލާގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުންނާއި ޚަސްމުންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެންމެހައި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ބެލިބެލުމުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

25. މީހުން ބަންދުކުރުމުގެއަމުރާއި ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގެއަމުރުވެސް ފަނޑިޔާރު ގޮތެއް ނިންމާއިރު އެ ނިންމާ ނިންމުމެއް ބިނާކުރާ ޤާނޫނީ އަސާސް، ޤާނޫނީ މާއްދާތަކަށް ހަވާލާދީ ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރަންވާނެކަމުގައި ދެކެމެވެ. ސަބަބަކީ، ފަނޑިޔާރުގެ ނިންމުން އަބަދުވެސް ބިނާވާންޖެހޭނީ ޤާނޫނީ އަސާސްތަކެއްގެ މައްޗަށް ކަމުގައިވާތީއެވެ. އަދި ފަނޑިޔާރުންނަކީ މުސްތަޤިއްލު ބައެއްކަމާއި ފަނޑިޔާރުން ޢަމަލުކުރާނީ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކަށާއި، ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގައި ވަކިގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައި ނުވާ ކަންކަން ނިންމުމުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެކަމާމެދު ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް ފަނޑިޔާރުން ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެކަމާއި، ފަނޑިޔާރުންގެ މަސައްކަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކަންތައްތައް ނިންމަންވާނީ ވަކިފަރާތަކަށް ބުރަނުވެ، ވަކިފަރާތަކުން ދައްކާއިރުން ބިރަކަށް ޖެހިލުންނުވެ، ތަޢައްސުބުން އެއްކިބާވެ ތިބެކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

26. އާންމު އުސޫލަކީ ޝަރީޢަތުން ހުކުމްއިއްވުމުގެ ކުރިން އެއްވެސް މީހަކު ބަންދުގައި ނުބެހެއްޓުމެވެ. ނަމަވެސް، ޝަރީޢަތުން ހުކުމްއިއްވުމުގެ ކުރިން މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓޭނީ އިސްތިސްނާ ހާލަތްތަކެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެ ހާލަތްތަކަކީ:

26.1 އެ މީހަކާ ދެކޮޅު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ހަރު ފުރިހަމަކަން ނުވަތަ ހާލަތު ބަލައި ދައުލަތުން ހުރިހާކަމެއް ނުރައްކާ ދިމާވެދާނެ މަސައްކަތްތަކުގެ ކަމަށްބެލޭނަމަ، ނުވަތަ

26.2 ކުށަށް ހާމަކުރުމަށް ކަމަށްބެލޭނަމަ، ނުވަތަ

26.3 ފިލައިގެން ކަމަށްބުނެ، ނުވަތަ

26.4 ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށްބުނެކަމެވެ.

27. އެހެންކަމުން، ޤާނޫނީ މަސްތުވާތަކެތީގެ ބާވަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ބަލައިލުމުންވެސް، ތުހުމަތުން އިސްތިސްނާ ހާލަތްތަކަށް ކަނޑައެޅި އެއްވެސް ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައި ނެތުމަކީ، ޝަރީޢަތުން ހުކުމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަކީ ޤާނޫނީ ޙައްޤެއްކަމުން ކުރެވިދާނެ ކަމެއްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ، މީހަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލަން އަމުރުކުރާ ހާލަތްގައި އެމީހަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގައިވެސް އަމަލުކުރަންވާނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުވާން ފަދައަކުން ކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

28. ޖިނާއީ މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[35] 26 ވަނަ މާއްދާއަކީ ދިނަ ޢަމަލުތަކެއްގެ މައްޗަށް އެކުލެވިގެންވާ ދިނަ ކަންތައްތަކެއް ސާފުކޮށްދޭ މާއްދާއެކެވެ. އެގޮތުން، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ ޖަރީމާތަކުގެ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު، ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ބާރު ޕޮލިސް ޑިޕާޓްމަންޓަށް ސަރީހަލަފުޒުން ލިބިދީފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމާއި ޒިންމާއެއް މުއްދަތުތަކެއްވެސް ޤާނޫނީގޮތުން މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ މުއްދަތަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު ޒިންމާ ކުރާ ތުހުމަތުގެ މިނާން ނަތީޖާ ޙާލަތު އެގޮތަށް މައްސަލައެއް ބެލުމުގައި ކޯޓަށް ބަލަންޖެހޭ އިޖުރާއަތުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަމަ ގޮވާލުމުގައި ބަންދުކުރަން ބަލާނެ ގޮތްވެސް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ ދަށުން ދިނުމުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އެންމެ ގިނަވެގެން އިތުރުކޮށްދެވޭނީ، ޖުމްލަ 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށްކަމުގައި މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުގެ ޢިބާރާތް، ކުރާތި ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ބަންދަށް ގެންގޮސްފައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ އާންމު އިޖުރާއަތުތަކުގެ ތެރެއިން އިޖުރާއަތެއް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ތަންފީޛުކުރުމަކަށް މި ޤާނޫނު ހުރަސްނާޅާކަމުގައި އެހެންނަމަވެސް، އެ ބާވަތުގައި ހިނގާނީ އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކަށް އެނގެންއޮވެއެވެ.

[35] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015

29. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތްތަކުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނެރެފައިވާ އަމުރުތަކަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއްނެތި ނެރެފައިވާ އަމުރުތަކެއްކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ. ވީމާ، އައްޑޫއަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ އަމުރުތަކަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޖިނާއީ މަސައްކަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާ އަމުރުތަކެއްކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

30. އެމީހަކާމެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގެ ޙާލު ތަޙުޤީޤުކުރަމުން ނުވަތަ ހިނގަމުންދާ ދޫކޮށްލި މީހަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާނެކަމަށް ބެލެވޭތީ، ނުވަތަ ހެކިން ނައްތާލައިފާނެކަމަށް ބެލެވޭތީ، ނުވަތަ ފިލައިފާނެކަމަށްބެލެވޭތީ ނުވަތަ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ސަބަބެއް އޮވެއްޖެ، އެމީހެއްގެ މައްސަލަ އާ މައްސަލައެއްގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށްތަކުގެ މިންވަރުގެ ހުރި ހުކުމްތަކަށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފެނިއްޖެ ރިޢާޔަތްކޮށް، 15 ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުނުވާނެ ގޮތުގެމަތިން އެ މީހަކު ބަންދުކުރެވިދާނެކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ.

31. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި، ފުލުހުން އެދުމުން ދިރިއުޅޭ ތަންތަން ބަލައިފާސްކޮށް ހޯދި ގޮތުގައި އެއްވެސް ތަކެތި ނުފެނިފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އެގޮތުން، އިތުރުތަޙުޤީޤު ޖެހިފައިވާކަމަށްފަހު ނުހިފެހެއްޓޭނެކަން އެނގެއެވެ. އަދި އެތަކެތި ތަޙުލީލު ކުރަމުންދާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، އެތަކެތި އަދިވެސް ތަޙުލީލުކުރުން ނިމިފައިނުވާކަމަށް އަރުވާފައި ފުލުހުންގެ އިންސާނީ ވަސީލަތްތަކުގެ ހުރިގޮތުން އެތަކެތި ތަޙުލީލުކުރުމަށް އެންމެ ފުރުޞަތުކަމުގައި ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

32. ސުވާލުކުރެވޭން ނުވަތަ އެއްޗެއްފަދަ ގޮތަކީ ދުވަސްކުރި ހުރި ހުކުމްތަކަކަށް، ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ކުރެވިދާނެކަމެއް. އަދި ދުވަސްކުރި ހުރި ރައްކާތެރިކަން ބެހެއްޓުމަށްޓަކައިވެސް ބަންދުގެ

މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށެވެ. އަދި އިތުރުން، ހިދުމަތާ ހަވާލުކުރެވޭ ތަކެތީގެ ނުވަތަ އެސެޓްސްގެ ނަމޫނާ ލިބިފައިނުވާ ޙާލަތުގައިވެސް ބޭނުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށެވެ.

33. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތްތަކުން ދިރިއުޅޭ ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމަށްފަހު އެކިއެކި އިޚްތިޔާރުން ސަލާމަތްކުރުމަށް، އެތަކެތީގެ އެސެޓްސް ރިޕޯޓް އަދި ލިބިފައިނުވާކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެކަށީގެންވާ ހަދި ފެށުނު ނަތީޖާގެ ބަދަލުގައި ބަލައިނުގަނެވޭ ސަބަބުތަކާއި ގުޅޭ، އެ ތަކެތީގެ އެސެޓްސް ރިޕޯޓް ލިބިފައިނުވާ ހާލަތުގައި، މާލީ ސްޓޭޓްމަންޓް ކުރިން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތްތަކުން ބަލައިދިން ޕްރޮކިއުމަންޓް ކުރި ހަމަކުރުމަށް، އެ ހަމަކުރުމާއި ގުޅުން ހުރި ސަބަބުތަކާ މަސައްކަތް ބަލާއިރު، ފާހަގަ ނުކުރެވެނީ ނުހަމަ ކަމެއް ނުފެންނާތީ، އަދި ކުރިޔަށް ބެލެވިދާނެ ސަބަބެއް ނެތުމުން އެ ހުކުމް ބާޠިލުކުރުމަށް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

34. މިހެންވީމާ، މަސައްކަތު މުއައްސަސާތަކުގެ ކުންފުނިތަކާއި ޤާނޫނު ބޭނުންކުރުމާއި ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފަރާތެއްގެ ކުރިން ވަކިވުމަށް ހުށަހެޅުމުން، ދަޢުވާ ބަލައިނުގަނެވޭނެ ކަމަށް ސަބަބުތައް ފާހަގަކޮށް، އެހެން ބަދަލުކުރާ ކަމަށް ދާއިރާގެ ޤާނޫނު ކުރިމަތިވެފައިވާ ޙާލަތުގައި، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރިއަށް ދިޔަ އިސްތިއުނާފު ޤާނޫނު އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ފަސްވާހަކަ ދިވެހިބަސްކަމާ އެއްގޮތެވެ.

35. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްސަލަ މުސާރަތަކުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޤާނޫނު އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނު ބޭނުންކުރުމާއި، ބަންދުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ފުލުހުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތްތައް ފަސޭހަކުރުމުގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށްފައިވާތީ، ޤާނޫނު އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި 60 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށްތަކާއި، މިމައްސަލައިގައި ހިދުމަތާ ހަވާލު ގުޅޭގޮތުން އާއި އިތުރަށް ހުށަހެޅުން މަސައްކަތް ކުރުމުން ޙަވާލުކުރެވެން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތްތައް ޝަރުޢީއްޔާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ފަސޭހަ ނިންމުމަށް، ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމުގައި ނުބެލެވެއެވެ.

36. ޓެރަރިޒަމްގެ ކުށަކީ، ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވާފަދަ އަމަލެއް ހިންގުމަށް ރާވައި، ހަރުކަށި ފިކުރު ފެތުރުމާއި ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލުތަކެއް ހިންގުމަށް ހިތްވަރުދިނީ އަދި ގޮވާލަކާއި ހެދުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އެހެން މީހުންނަށް ފުރުޞަތުދިނުމުގެ ކުށްތަކުގެ ސަބަބުން މުޖުތަމަޢަށް ދިމާވުނު ބޮޑު ގެއްލުންތަކާއި، އެފަދަ މީހުންނަށް މުޖުތަމަޢުން އެކަހެރިކޮށް، އެމީހުންގެ ނުރައްކާ މުޖުތަމަޢަށް ނުފޫޒުގަދަވެފައި ބޮޑުކަމަށް ބަލައިގަނެވޭ މީހުންކަމަށް ދައްކުވައިދޭ ދެކެވިފައިވަނީ ބޮޑުވެފައިވާއިރު، މިއީ މިފަދަ ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތްތަކަށް ދައްކާގޮތުގެ ސިޔާސަތުކުރެވޭ ދެކެވެއެވެ.

37. ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ކުރި ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ބާވަތާއި މިންވަރުގެ ގޮތުން ހުރުމައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން ހުއްދަކުރާ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ފެނިފައިވާތީ ހިފެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން ކުރިއަށްދާ މައްސަލަތަކުން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ގަޟިއްޔާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/61 ގަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ދައުލަތުން ޤަރާރުކޮށްފައިވާތީ، ދައުލަތުގެ މި ބެނޑްމަކީ ޤާނޫނީ ހުއްޖަތުގެ ޤާއިމުވެގެންވާ ހުއްދަ ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާކަން ސާބިތުވެއެވެ.

38. އިސްވެދިޔަ ކަންކަން އެއްކޮށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނުކުތުމަކަށް އަމުރުކުރަމަށް، އެ އަމުރުކުރުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތައް އެކުލެވޭގައި ހުރުމުން، ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ނުކުތުމަށް އަމުރުކުރެއްވުމުގައި ބަދިގެންކަމުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ނިންމުން:

39. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ބަންދުގެ މުއްދަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަ ހުކުމަކަށް ގެނައުމާއި ހިފެހެއްޓި ބަޔާނެއް، މި 05 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައި މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ވަރުގެ ހުރި

ފުރަތަމަވެސް ލިބިފައިވާކަން އެނގެއެވެ. ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށްތަކަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، ކުށްތަކެކެވެ. އަދި މި ކުށްތަކަކީ އޭގެ ބާވަތުގައި ޤައުމީ ސަލާމަތާއި އަމަން އަމާންކަމާއި ރައްޔިތުންގެ ދުރުގައި އޮންނަންޖެހޭ ހަމަޖެހުން ނެތި، ބިރުވެރިކަން ފެތުރިގެންދާފަދަ ނުރައްކާތެރިކަން ބޮޑު ކުށްތަކެއް ކަމަށްވާތީ، އެ ފަދަ ކުށްތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުންނާ ދުރު ހުށަހަޅާފައިވާ ޤަރީނާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާ ގޮތް ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ، އެފަދަ ކުށްތަކުގެ ނިސްބަތުން ދޭންޖެހޭ ބަރުދަން ދެވިގެންނެވެ.

40. ވީމާ، އައްޑޫއަތޮޅު ހިތަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ނަންބަރު S2C-CA/178/2021 ކޭސް އަމުރާއި، ނަންބަރު S2C-CA/179/2021 ކޭސް އަމުރާއި، ނަންބަރު S2C-CA/180/2021 ކޭސް އަމުރާއި، ނަންބަރު S2C-CA/181/2021 ކޭސް އަމުރާއި، ނަންބަރު S2C-CA/182/2021 ކޭސް އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، އެ އަމުރުތަކުގެ ދަށުން ދޫކޮށްފައިވާ އިސްތިޢުނާފުކުރެއްވުމާ ފަރާތްތަކަށް ކަމުގައިވާ، އިޢުތިޝާމް މުޙައްމަދު ސަޢީދު އާއި ،މަޢުރޫފް ސަޢީދު އާއި، ޙަސަން ޝިފާން އިބްރާހީމް އާއި، އަބްދުﷲ ހައިޝަމް އާއި، މުޙައްމަދު ތަސްލީމް، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 22ވަނަ މާއްދާ އާއި، 59ވަނަ މާއްދާ އާއި، 60ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) އަދި (4)ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެ ޤާނޫނުގެ 60ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކުރަން ޖެހޭކަމަށް ބަލަމެވެ.

- ޙުކުމް:

ދެންފަހު، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެ ގޮތަށް ހުރުމުން، އައްޑޫއަތޮޅު ހިތަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ނަންބަރު S2C-CA/178/2021 ކޭސް އަމުރާއި، ނަންބަރު: S2C-CA/179/2021 ކޭސް އަމުރާއި، ނަންބަރު S2C-CA/180/2021 ކޭސް އަމުރާއި، ނަންބަރު S2C-CA/181/2021 ކޭސް އަމުރާއި،

ނަންބަރު S2C-CA/182/2021 ކޭސް އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކަމަށްނުވާތީ، އެ އަމުރުތައް ބާތިލުކޮށް، އެ އަމުރުތަކުގެ ދަށުން ދޫކޮށްފައިވާ އިސްތިއުނާފު ދައުލަތާ، ގދ. މަޑަވެލި/ ގަމަރި، އިބްރާހީމް މުހައްމަދު ސަޢީދު އާއި، ގއ. ކޮލަމާފުށި/ ވިލާބަރި ހައުސް، މަލްޝިޔާ ސަޢީދު އާއި، ސ. ހިތަދޫ/ ކާކާގެ، ޙަސަން ޝިހާނު އިބްރާހީމްއާއި، ސ. ހިތަދޫ/ ސަޢީދުމަންޒިލް، އަބްދުﷲ ޙަމީޝަފް އާއި، ހއ. ކެލާ/ އަލިވާސާގެ، މުހައްމަދު ތަސްލީމް އާ، މި 05 (ފަހެއް) މީހުން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް، ކޯޓުން ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 52ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށް، މި ބަންދުގެ މުއްދަތު ގުނަންފެށުނީ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް މި 05 (ފަހެއް) މީހުން ގެންދިޔަ ވަގުތުން ފެށިގެންކަން އަންގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި ފަސް ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުން

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޙަމީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޤު